

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ola Mellemstrand

Deres ref

Vår ref

10/2063-

Dato

26 NOV 2013

**Lyse Produksjon AS - 132 kV nettilknytning for Måkaknuten og Stigafjellet
vindkraftverk - klage**

Olje- og energidepartementet viser til klage i brev av 4. september 2013.

1. Bakgrunn

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga ved vedtak av 16. august 2013 Lyse Produksjon AS (Lyse) konsesjon til å bygge, eie og drive en ny 132 kV kraftledning mellom Måkaknuten vindkraftverk og Bjerkreim transformatorstasjon.

Ledningen vil være felles nettilknytning for Måkaknuten (Lyse) og Stigafjellet (Stigafjellet vind AS) vindkraftverk.

Ved departementets vedtak av 5. juli 2012 ble det gitt konsesjon til Måkaknuten og Stigafjellet vindkraftverk. Disse vindkraftverkene var opprinnelig planlagt tilknyttet nettet via Moi-/Laksesvelafjellet vindkraftverk. Etter departementets vedtak ble det imidlertid ikke gitt konsesjon til dette prosjektet. I konsesjonene til Måkaknuten og Stigafjellet ble det derfor forutsatt at konsesjonærene utredet og søkte om alternativ nettilknytning.

På denne bakgrunn søkte Lyse 5. februar 2013 om konsesjon til en ny om lag 12,6 km lang 132 kV ledning mellom Måkaknuten vindkraftverk og Bjerkreim transformatorstasjon. Ledningen berører kommunene Bjerkreim, Time og Hå i Rogaland.

2. Klage

Ola Mellemstrand (klager) har påklaget NVEs konsesjonsvedtak av 16. august 2013. Klager er grunneier i området der ledningstraseen passerer Mellomstrand i Time kommune. Han viser til at Time kommunes uttalelser i saken ikke er korrekte og at ledningen vil rasere naturen i området. Han påpeker også hensynet til kulturminner, og viser til områdets betydning for friluftsliv. Klager aksepterer en eventuell kabeltrasé over eiendommen, og mener dette bør vurderes.

Da klagen blant annet viste til uttalelser fra Time kommune, kontaktet NVE kommunen for eventuelle kommentarer. Time kommune viste i e-post av 24. september 2013 til tidligere uttalelser i saken, og ba i tillegg til at det vurderes bruk av kabel over den aktuelle eiendommen.

NVE har vurdert klagen i brev av 25. oktober 2013 til departementet, men har ikke funnet grunnlag for å gjøre endringer i konsesjonsvedtaket. Klagen er derfor oversendt departementet for sluttbehandling, jf. forvaltningsloven § 33.

3. Departementets merknader

Klagesaksbehandling

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I departementets vurdering av om konsesjonen etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. I konsesjonsbehandlingen etter energilovgivningen skal miljøkonsekvensene av tiltaket vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til kraftforsynings-sikkerheten og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies. Det vises her til prinsippene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12. Naturmangfoldloven vil bli trukket inn i klagesaksbehandlingen der det er nødvendig for å ta stilling til klagen. Departementet viser til NVEs behandling av naturmangfold i Bakgrunn for vedtak av 16. august 2013 for så vidt gjelder kunnskapsgrunnlag og de samlede vurderinger som der er foretatt av konsekvensene for naturmangfold.

Departementet konstaterer at store deler av kraftledningen er planlagt lagt parallelt med eksisterende 300 kV-ledning i området, og at denne delen av ledningen ikke er påklaget. Departementet viser videre til departementets vedtak av 5. juli 2012 der det ble gitt konsesjon til Stigafjellet og Måkaknuten vindkraftverk. Departementet finner derfor ikke grunnlag for en nærmere vurdering av behovet for ledningen eller av trasévalget i andre områder enn det omfattet av klagen.

Behandlingen i Time kommune

Klager mener Time kommunes uttalelser i saken ikke er korrekte.

Departementet skal bemerke at kommunene er en viktig høringspart i konsesjons-saker. Eventuelle feil og mangler i den kommunale saksbehandlingen og hørings-uttalelsen får imidlertid ingen direkte følge for konsesjonsmyndighetens vedtak. Konsesjonsmyndighetene har et selvstendig ansvar for å vurdere de forhold som er av betydning for om det kan gis konsesjon til et energiltak. Departementet viser til at de forhold klager viser til i kommunens uttalelse som mangelfulle også er forhold som er omtalt og vurdert i konsesjonssøknaden med fagrapport, og som er underlagt en grundig vurdering i NVEs konsesjonsvedtak.

Alternative traseer

Når det gjelder fylkesmannens henvisning til en alternativ trasé nordover fra vindkraftverkene mot Kyllingstad, viser departementet til at en slik nettløsning forutsatte at også Ulvarudla vindkraftverk ble realisert. Lyse viser til at i og med at det ikke ble gitt konsesjon til Ulvarudla, er den samlede effekten i Måkaknuten og Stigafjellet ikke tilstrekkelig til å bære kostnadene ved en slik løsning. Departementet viser til at Ulvarudla var planlagt med en installasjon på 231 MW, mens den samlede effekten i Måkaknuten og Stigafjellet er på 96 MW. NVE finner at dette er en for liten installert effekt til å forsvare de samlede nettilknytningene ved en slik løsning. Departementet slutter seg til NVEs vurdering.

Traseen gjennom Mellomstrand

Klager mener ledningen vil rasere området ved Mellomstrand. Han viser til at området er en naturperle og at en ledning i horisonten vil dominere og være til visuell sjenanse. Han har også vist til at det er et rikt fugle- og dyreliv i området.

Departementet merker seg at den planlagte kraftledningen ikke er synlig fra klagers bolig, men at det er virkninger for bruk av utmarka som anføres.

Departementet merker seg at traseen vil gå gjennom områder med kystlynghei, som er regnet om sterkt truet på rødlisten for naturtyper, men at NVE har vurdert at de begrensede direkte arealbeslagene tilsier at viktige botaniske verdier, for eksempel klokkesøte, kan unngås ved detaljplanleggingen. NVE har for øvrig ikke vurdert at det er viktige botaniske forekomster, natur- eller vegetasjonstyper som kan bli berørt i et slikt omfang at det krever særlige vurderinger. Departementet konstaterer videre at NVE ikke har vurdert at ledningen kan komme i strid med forvaltningsmålet for noen fuglearter etter naturmangfoldloven § 5, og for øvrig at NVE har satt vilkår om merking av linene enkelte plasser av hensyn til fugl.

Departementet slutter seg til NVEs vurderinger, og finner at hensynet til naturmangfold ikke er til hinder for bygging av anlegget.

Departementet konstaterer at ledningen ikke berører viktige landskap direkte, men blir synlig fra deler av området "Ulvarudla-Lågliheiene", og vil bryte et sammenhengende kystlyngheiområde ved Mellomstrand. NVE finner at ledningen vil gi visuelle virkninger for landskapsopplevelsen i området, men mener denne vil ha liten betydning ved siden av den endringen av landskapet etableringen av vindkraften vil medføre.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at etableringen av vindkraftverkene i området vil endre landskapets karakter betydelig, og at ledningen vil ha liten tilleggsbetydning i den sammenheng. Departementet viser for øvrig til at ledningen, i følge tiltakshaver, i noen grad vil ha bakgrunnsdekning i området ved Mellomstrand, og finner at hensynet til landskap og visuelle virkninger ikke er til hinder for bygging av anlegget.

Forholdet til friluftsliv

Departementet merker seg at klager ikke er enig i Time kommunes fremstilling av graden av friluftslivet i området. Klager mener området benyttes av tilreisende brukere.

Departementet har ingen grunn til å betvile klagers fremstilling av friluftslivsbruken i området. Departementet skal imidlertid bemerke at ledningen i seg selv ikke er til hinder for utøvelse av friluftslivet. Departementet slutter seg til NVEs vurdering av at ledningen utvilsomt vil kunne oppleves som et fremmedelement av brukere av området. Departementet finner imidlertid at ledningen må sees i sammenheng med de øvrige planlagte energiinngrepene i området, og at ledningen som sådan vil gi liten økt visuell sjenanse i lys av vindkraftverkene i området. Dette tilsier etter departementets syn at hensynet til friluftslivet ikke er til hinder for bygging av ledningen.

Bruk av kabel

Klager mener det bør vurderes bruk av jordkabel gjennom Mellomstrand. Time kommune mener også dette bør vurderes. Gjeldende prinsipper for bruk av kabel som erstatning for luftledning følger av nettmeldingen i Meld. St. 14 (2011-2012). For ledninger på 132 kV kan jordkabel velges på begrensede delstrekninger dersom *luftledningen vil gi særlige ulemper for bomiljø eller nærfriluftslivsområder der det er knapphet på slikt areal, eller der kabling gir særlige miljøgevinster.*

Departementet viser til NVEs vurdering, og finner at forutsetningene for bruk av kabel ikke er til stede i denne saken.

Kulturminner

Klager mener det er lagt for lite vekt på kulturminnene i området, og viser blant annet til eldre slåttemark.

Departementet viser til at det ikke er registrert kulturminner som vil komme i direkte konflikt med ledningsanlegget. Videre angir fagrapporten at konsekvensene for kulturminner og kulturmiljø er ubetydelig negative. Departementet finner at hensynet til kulturminner ikke er til hinder for bygging av ledningen.

Det vises for øvrig til at tiltakshaver må avklare forholdet til undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 i forbindelse med detaljplanleggingen.

Ekspropriasjon

Samtidig med at Lyse fikk konsesjon etter energiloven for bygging og drift av ledningsanlegget ble det også gitt ekspropriasjonstillatelse. Klager har ikke eksplisitt påklaget ekspropriasjonstillatelsen eller for øvrig anført argumenter mot denne. Departementet finner imidlertid at i og med at klager er grunneier, og således ekspropriert, er det rimelig å anta at en klage på konsesjonsvedtaket som innebærer at han ikke ønsker dette utført også er en klage på ekspropriasjonstillatelsen. Departementet har derfor i klagebehandlingen også vurdert ekspropriasjonstillatelsen.

Departementet viser i den forbindelse til at kraftledningen er en forutsetning for å kunne etablere vindkraftproduksjon på Måkaknuten og Stigafjellet. Departementet viser i den forbindelse til de vurderinger av kraftledningen som er gjort ovenfor samt de vurderinger av de respektive vindkraftverkene som er gjort i departementets vedtak av 5. juli 2012, og finner det klart at fordelene ved etablering av energianleggene overstiger de skader og ulemper dette medfører for klager, jf. oreigningslova § 2.

Oppsummering

Olje- og energidepartementet har vurdert de anførte skader og ulemper byggingen av ledningen kan medføre for klager og området ved Mellomstrand. Disse ulempene er vurdert opp mot fordelene knyttet til realisering av tiltaket.

Departementet finner at tiltaket har relativt små konflikter med andre hensyn, men kan ha noe negativ påvirkning på lokalt naturmangfold, det lokale friluftslivet og den lokale landskapsopplevelsen. Departementet finner at fordelene ved utbyggingen klart overstiger de skader og ulemper utbyggingen kan medføre for allmenne og private interesser. Grunnlaget for å gi konsesjon er derfor tilstede.

Departementet har etter en helhetsvurdering kommet til at inngrepet utvilsomt vil være til mer gagn enn skade, jf. oreigningslova § 2 annet ledd.

4. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge. NVEs vedtak av 16. august 2013 der Lyse fikk konsesjon og ekspropriasjonstillatelse til bygging og drift av en ny 132 kV ledning mellom Måkaknuten vindkraftverk og Bjerkreim transformatorstasjon opprettholdes.

Departementets vedtak i klagesaken er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Lyse Produksjon AS
Statsskog SF
Bjerkreim kommune
Time kommune
Hå kommune